

Zas Patweeschu draugs.

1845. 26. Juli.

30ta lappa.

Stahsti pahr to křistigu dseesmu tařitaju Georg Neimarku.

Zettorta nodalla.

Behdas us behdahm fraujahs.

Jau trihs mehneshus Sofies mahte gulleja wehsa semnes klehpi, kad Neimarka dsihwe atkal sahze schkihbi eet. Slimmiba un mihlas laulatas draudsenes behres jau to leelaku dalku no winna jaunas mantas, prohti: Grafha dahwanas, bija iswilkuschi un tad atkal winna besdeewigs schwahgeris winnam nu weenabi tahdu ne labbu slawu zehle, ka wifs tas gohds, ar ko wiffi laudis pirmak' winnu zeenija, sudde un ifkats no winna atrahwahs. Kad nu no jauna ne kad ne dabbuja pelniht, tad kulle drihs palikke tuffscha. Dauds augsti, bagoti fungi taggad pa wassaru dsihwoja us semmehin sawas muischas un tadehl Neimarkam arri ne bij' fur darbu nemt. Tomehr winsch scho brihwu laiku ne nossinkoja wis, bet ir tad gudri leeta lifke. Winsch mahzjahs jo labbaki us sawu kohkli spehleht un mahzija sawu mihlu meitinu. Zehschu mihla seewina jau senn kappä duffeja, tomehr winna mahja wifs wehl gahje to paschu zektu un pehz taks paschas wihfes, ka tad, kad winna dsihwoja. Nihots un walfarots winsch dseedaja ar sawu kohkli spehledams, un tad abbi ar sawu meitinu sirsnigi Deewu luhdse. Jau bij' diwas deenas pagahjuschas, kurras abbi leelu truhkumu zeete pee deenischka pahrtikka, jo ne naudas nei maises wairs bija mahja un Neimarks kaumejahs no zitteem laudim schelastibu luhgt. Pahr wiffu to taggad arri zitta nelaima wehl gaddijahs. Winna mihla meitina Sofie sahze slimmoht ar zeetu slimmibu. Jau pagahjuscha nakti ta ne bij' dabbutuse ar faldu meegu atspirdsinatees, jo drudscha karstums winnu ta puhleja, ka gulta winnai lifkaks pa karstu buht, un winna ar sapneem ween nomuldeja.

Kad gaisma sahze spihdeht pa lohgu eekschä, tad winna tehwan, kas bohmisgs pee winnas gultinas stahwoja, teize: „Es redseju tahdu sawadu ehrmigu sapni, ko tew tuhlin gribbu istrate.“

„Do gan manniju“ ta tehws atbildeja, „ka pagahjuscha nakti tew gan mas weera bij'. Tu tak ne effi slimma?“

„To gan ne dohmaju,“ — tà winna atteize — „bet es patte ne warru
 isteikt, kà man irr.“ — „Tu manni padarri nemeerigu, meitin mihta!“ —
 „Ne behdajees ne ko, mihtajs tehtin,“ — winna atbildeja. „Klausees jel,
 ko es fapni redseju: „Kahds dahrsneeks manni eewedde sawa jauka pukka-dahrsà un tur rahdija
 brihnuun' jauku rohshu-kohzinn, ar lehti kohshu pumpurinu. „Al!“ tà winsch
 nopuhdamees teize — „kad sch o pumpuri man wehtra nolausch, kad kahds
 tahrs scha kohzina fapni sahst graust, tad irr pa gallam wiss mans preeks,
 wissa manna zerriba un manna laime. Gan jau esnu dauds wehtras pah-
 dsihwojis; tomehr esnu arween us Deewu palahwees. Preeksch gadda laika
 pehrkons mannim nopohstija to skaisstako kohku schinni dahrsà, kurra wehsà ehnd
 es dauds reis sehdeju un winna salduš auglus baudiju. Nu winna man wairs
 naw, kas man par preeku seedeja, naw wairs, kas manni pehz grubteem dar-
 beem ar sawu pa-ehnu tà mihligi atspirdsinaja!“ Tà tas dahrsneeks stahstija
 gaušchi raudadams un mannim rahdija to tufschu weetu. Bet nu atgabbijahs
 karstas deenas ween, leetus ne lihje, un wissa semme iskalte. Awoti ischue un
 strautos ne kur uhdens wairs ne tezzeja. Dahrsneekam no tabfuma bija uhdens
 rja-gahda, ar ko sawus istwihkuschus dehstus atspirdsinahst, kam jau galwinas
 no leela karstuma us semmi nolihke, — tomehr — pa wehlu winsch atrahze
 ar sawu palihdsibu, winna dahrgajs pumpuris bij' noluhstis un ar to nu winna
 preeks bij' pa gallam. Raudadams winsch kritte us saweem zelleem, pazehle
 azzis us fillu debbesi, un isfauze: „Deews augstajs, kas isproht sawus
 zellus!“ —
 Neimark fapnus tik par tufschu muldeschanu ween turredams, ne mas ne
 dohmaju us to, ko schis fapnis warroht nosihmeht.
 — „Paleez tu schodeen gultà,“ tà winsch teize, „winna rohku aptausidams,
 es tew pagahdashu, ar ko firsinu atspirdsinahst. Tu jau sinni, ka rahtskungs
 Krause schodeen sawas selta kahsas swinn, un es esnu turp aizinahst, ar sawu
 kohkli winneem ko usspehleht.“ —
 Sofie tuhlin paklausija un apgullahs atkal, jo zaur fapneem un flimmibu
 nopuhletai taggad meegs uskritte. Kahdas feschas stundas gan jau bij' gul-
 lejuse, kad Neimarks sahze taifitees us tahm kahsahm aiseet.
 „Mihlajs tehtin, paleez jel pee mannim!“ tà winna, azzis atwehrdama, ar
 gaudenu balfi teize.
 „Mihlajs behrnin,“ — tehws atteize, — „es gribbu ko nopelniht, ka tew
 warrege sagahdaht, ar ko wahju sirdi atspirdsinahst.“ —
 „Al, gif man tad irr labbi, kad tu pee mannis effi!“ —
 „Es labbi ahtri steigshohs, ka atkal driht warru pahrnahst.“ —
 Bet Sofie tatschu weemmehrluhdsch, tà ka nabbagam tehwaflaidri
 sirds luhse. Truhkuns winnu dsinne turp ko pelniht, un mihlodama tehwa
 sirds atkal speede tè pat pee meitas gultinas palift.

Winfch nu fleppeni panehne to kohkli few paduffe un gribbeja steigtees us fahfahm fo nopelniht, ar fo sawai meitinai kahdu kunnosi sagabdacht.

„Paleez', jel paleez' të pat,“ — tà Sofie ar wahju balsi un aistafitahm azzim teize, dsirdejuſe, fa tehws jau peefchrehs pee durwju kinka. Schis wehl kahduſ azzumirkkus pagaibija, kamehr ta zeetaki eemigtu.

Winna gan gulleja, bet pee gihmja warreja redseht, fa krampis winnas dsihſles raustija. Tehws ar bailigu firdi ſteidsehs prohjam us tabin ſelta-kahfahm, jo leels truhkuns winnu dsinne.

Kahsu istaba spihdeja un mirdseja ween no baltahm ſwezzehm, un weefi ſkanni garwiledami lihghmoja.

Kad Neimarkſ cenahze, tad us reis' wiſſi garwiletaji palikke kluffu, us ſpehlejeet kahdu luſtigu ſtikki, “ të daschi no teen weeseem winnam usſauze.

Neimarkſ drebbedams uswilke ſihgas rikriga kahrtâ un ſahze ſpehleht.

Lee weefi wiſſi, us reis' itt kâ mehmi palikkufchi, brihnijahs un wiffeem tà ſawadi mettehſ av firds, fa palikke kâ ſaplakkufchi. Neimarka kohkle ne ſkannaja wis tà preezigi, kâ ſchee zerreja, bet — ſkummigi.

Ta ſkanna bij ſcho reis' pa wiſſam ſawada, itt kâ raudu bals ta ſkannaja; winna greeſchamajſ trihzeja, un kad nu wiſſi weefi bij' tà pahremti no tahs ſawadas ſkannas un

katris pee ſawas firds jutte, us fo papreekſch' ne bij' dohmajſ, luhk', tad ar leelu trohksni weena ſihga pahtruhke, un Neimarkſ pats pahrtô ſabihjahs, fa ta kohkle no rohkahm iſkritte.

Nu winnam ſneede to nopelnitu algu, fo kluffi pateidams ſanehne.

Winfch tà iſchakli nu ſteidsehs us mahfahm, itt kâ wehſch winnu dsihju; eedams arri nopirke kahdas zwihbakes, fo ſawai mihtai meitinai pahrneſt.

Winfch itt kluffi eelihde pa durwin eekſchâ un luhkoja us gultinu, woi winna meitina wehl labbi gultoh.

Weenu zwihbaki rohkâ panehmis, gabje pee gultas klacht, un to meitinu lehni pee wahrda ſauze, — bet ta ne dsirdeja; — nu winſch to pabutſchoja, gribbedams tà mohdinaht, — bet — wai Deewin!

Winnas waigi bij' aukſti un luhpas atdiſſuſchas, un — winnas dwehſele bij' aiſgahjuſe us muhſchigahm mahju-weetahm!

Deews augſtajs, kas iſproht tarus zekkus! tee tik bij' tee wahrbi, fo winſch wehl warreja iſteift.

Peektas nobaktas ſaktama pufſe.

Ir to pehdeju preeku Neimarkam wehl nonem.

Tâ nu Neimarkſ glufchi atſtahts bij' palizzis paſaulê. Ne weens draugs ne nahze winnu eepreezinaht un tik Deewam ween winſch ſawas ſmaggas behdas ſuhdſeja, ſkunnas dſeesmas dſeedadams un ſpehledams, un arri tab liſkaks itt kâ winna waimanas nedſirdoh.

Behdas, iſbailes un raifeſ nospeede ta deewa-bihjiga dſeedataja fruhti, un, ak taru fibbeli! ir winnam paſcham arri

uſkritte ta gruhtaka nelaine, prohli: ſimmiba. Winnam ne bij' ne mafa drufzina barribas, ar fo ſawu nogurrufchu meefu ſpirdſinaht un arri ne ſpehje ahriſti

peenent, kas winnam schai flimmibâ ko warretu palihdseht, jo winnam ne weens fapellej's graffis wairs ne bij kschâ. „At Deews, augstajs, ka deht jel tu manni tik bahrgi pahrbaudi?“ tâ winsch dauds reis' isfauze sawâs besgalligâs behdâs. Ne weens ne bij', kas sawu rohku winnam gribbetu pasneegt, jo ik katris sunnaja, ka winsch ne spehje maksah. Tikkai kahda wezza seewina, kas winnam blakku sawâ istabinâ dsihwoja, un kam ihsta kristiga zilweka firds bija, ta tam nelainigam lihdsēja, jik ween spehje. Ta winnam pa brihscheem fataisija kahdu wesseligu, gahrdu barribu, ar ko atspirdsinatees, un winnam to garru laifu pakaweja ar pasakkahim un dascheem notikkumeem, ko patte jaunâs deenâs bij' peedsihwojuse. Un kad winna pahr Neimarka schwahgeri sahze stahstiht, tad winna, kâ no schauschalahim pahrnehta, plezzus raustija un teize, ka ta blehdneeka nifna mehle no Neimarka essohht aisdsmunuse dauds labbus draugus, no ka winsch gan schinni sawâ nebaltâ deenâ warretu kahdu palihdsibu sagaidiht. Bet tee nepateizigi taggad winnu pahrsmeheje ween pahr winna Deewam padewigu prahtu.

Atkal weena garra nakts bija' pagahjuse, un Neimarks raudadams sehdeja sawâ gultâ; jo israhdiyahs ka arri ta ustizzama apkohpeja winnu buhtu atstahjuse. „Kaut jel schi deena buhtu man ta pehdeja scheitan,“ tâ winsch teize, kohli no seenâs nemdams. Nahme taggad winnam buhtu tas labbakajs draugs bijis, tadeht gauschi skummigs sahze spehleht un dseedaja dseefinu no frust' un behdahm. Schi dseefina itt flaidri parahda, kâ winnam to brihd' ap firdi warreja buht. Tê ta irr:

Dsihwoht ilgaki apnihtstu, Mihlajs Deews, nemm' mann' pec sew, Nospeests luhdschs to no tew'. Scheit ikdeenâs behdâs flihstu; Gan drihs wifs mans muhschs aiskreen Behdâs, gruhtibâs arween'. — Ruhpes mehrde mann' aisweenu, Affaras kâ straune lihst, Krusta karstumâ es swihst', Schis mans brohklâs katru deenu; Behdâs, bailes, mohziba, Tas ween manna barriba. — Usskattoht to launu barru, Kas ween mihlo pasauli, Manna firds sahþ breefmigi, Kad tee zell pret manni karu, Mehdidami: „Schim saws Deews Ne spehþ lihdsieht atspirgtees!“ — Tad es tumschâ laktâ leenu, Gurdens zellâs nomettchs. Kaukdams, brehkdams iswaidchs Pahr tahm moh'ahm katru deenu! Mannâs gauschas affaras, Tchtihst, tew irr redsamas! — Deews! Kad gan jel tu schahs mohkas, Kas tik gruhtas, nems' man nohst? Tahs man darra leelu pohst! Kad tu mannim sneegst rohkas? Deews, jik ilgi, ilgi tu Becess man behdigu! — Suht' man atkal meera-sauli, Mahd' man duffas weetinu, Wissu-mihlajs tchtihst, tu! Ka man weeglakt teek kauli; Lai ta firds, kas senn jau firgst, Zaur tew ween' reis' jel atspirgst. — Tomehr, darr' pehþ sawu prahtu, Schauti man pehþ sawu warr', Mihlajs Deews! jeb schehlo arr'! Jo, ko tu man peesuhst' klahtu, Irr man labs, — mahþ pazestees, Tas wâs rohkas padohtees.

M. L.

Lihds 25. Juli pee Mihges irr amahkuzawi 664 fuggi un aibrautuschki 561.

Wrihw oterekt. No Widjemmes General-gubernementes pusses: Dr. C. E. Napierofky.